

Asia: VN/650/2022

Lausuntopyyntö toimeentulotukilain uudistamiseen liittyvästä hallituksen esityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö VN/650/2022; Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi toimeentulotuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Tämän aluehallintovirastojen yhteisen lausunnon on koontanut Lapin aluehallintovirasto, sosiaalihuollon ylitarkastaja Marjut Eskelinen.

Aluehallintovirastot kiittävät tilaisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi toimeentulotukilain ja eräiden muiden lain muuttamiseksi. Aluehallintovirastot pitävät ehdotettuja muutoksia pääasiassa kannatettavina.

Aluehallintovirastot toteavat lisäksi kommenttinaan seuraavaa:

Muutokset toimeentulotukilakiin:

Esityksen 14 §: Toimeentulotuen hakeminen

Esityksen 14 §:ssä tulisi edelleen säilyttää nykyisen 14 §:n 3 momentti, joka mahdollistaa sen, että ehkäisevää toimeentulotukea voidaan tarvittaessa myöntää riippumatta siitä, että onko hakija saanut hakemusta koskevalle ajalle tehdyn päätöksen perustoimeentulotuesta. Nykyinen 14 §:n 3

momentin teksti kuuluu: Kunta voi myöntää ehkäisevää toimeentulotukea kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään perustoimeentulotukea koskevasta päätöksestä.

Esityksen 15 §: Sosiaalihuollon lausunto

Esityksessä esitetään säädettäväksi uusi lainkohta, jonka mukaan hyvinvointialueen sosiaalihuolto voi antaa asiakkaastaan asiakkaan tilannetta koskevan lausunnon Kansaneläkelaitokselle perustoimeentulotukiasian käsittelyä varten. Lausunto voi koskea asiakkaan tilannetta, jolla on merkitystä Kansaneläkelaitoksen arvioidessa muiden perusmenojen tarvetta tai tarpeellista suuruutta. Aluehallintovirastot pitävät lausunnonantomahdollisuutta tarpeellisena, jotta asiakkaan tosiasiallinen tilanne ja yksilölliset tarpeet voidaan ottaa huomioon päätettäessä perustoimeentulotuesta. Lausunntomenettelyn tulisi olla nopea ja joustava työkalu, joka ei saisi viivästyttää asian käsittelyä.

Esityksen 27 e §: Toimeentulotukiasioiden alueellinen neuvottelukunta

Aluehallintovirasto pitää uuden säännöksen mukaisten alueellisten neuvottelukuntien muodostamista hyvinvointialueille tarkoituksenmukaisena. Alueellinen neuvottelukunta on tarpeen alueellisen yhteistyön edistämiseksi ja kehittämiseksi sosiaalipalvelujen siirtyessä hyvinvointialueille.

Muutokset sosiaalihuoltolakiin (1301/2014):

Sosiaalihuoltolain 3 luvun 14 §:ään esitetään lisättäväksi uusi kohta taloudellisen tuen palvelusta. Aluehallintovirasto toteaa, että lisäys on tarpeellinen, vaikka tälläkin hetkellä sosiaalihuollon palveluihin toimeentulotukiasioiden käsittelyn yhteydessä sisältyy usein taloudellisiin asioihin liittyvää neuvontaa ja tukea. Lain tasolle kirjattuna sosiaalipalveluna neuvonnan ja tuen osuus ja merkitys sosiaalihuollon asiakastyössä vahvistuu.

Valtioneuvoston asetus valtakunnallisesta toimeentulotukiasioiden neuvottelukunnasta

Aluehallintovirasto pitää neuvottelukuntien muodostamista tarkoituksenmukaisena. Alueellinen neuvottelukunta on tarpeen alueellisen yhteistyön edistämiseksi ja kehittämiseksi sosiaalipalvelujen siirtyessä hyvinvointialueille.

Toimeentulotuen määräaika

Lapin aluehallintovirasto esittää lisäksi harkittavaksi toimeentulotukilain 7 c §:n (luonnoksessa 7 c §) tarkoittamaa täydentävää ja lain 13 §:n (luonnoksessa 8 §) tarkoittamaa ehkäisevää toimeentulotukea koskevien päätösten seitsemän päivän määräajoista luopumista. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan lain 14 c §:n 1 momentissa (luonnoksena 14 a § 1 mom.) säädetyn seitsemän päivän määräajan päätöksenteolle tulisi koskea ainoastaan lain 7 a ja b §:ien tarkoittamaa perustoimeentulotukea. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea koskevan hakemuksen käsittelemiseen tulisi sen sijaan soveltaa sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 45 §:issä palvelutarpeen arviointia ja päätöksentekoa koskevia määräaikoja.

Säännökset toimeentulotukiasioiden käsittelyn määräajoista otettiin lakiin 1 päivänä tammikuuta 2008 voimaan tulleella lainmuutoksella (1202/2007). Tämän jälkeen toimeentulotuen rakenteessa ja määräämisessä on tapahtunut lukuisia muutoksia, eikä seitsemän päivän määräaika enää etenkin siirryttäessä hyvinvointialueille ole tarkoituksenmukainen päätettäessä täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta.

Lapin aluehallintoviraston näkemyksen mukaan täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki tulisi jatkossa nähdä osaksi sosiaalihuollon kokonaisuutta, johon sovelletaan sosiaalihuoltolain säännöksiä esimerkiksi tarpeen arvioinnista ja päätöksenteosta. Täydentävän toimeentulotuen tarkoituksena on kattaa henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen selviytymisen edistämiseksi tarpeellisia menoja. Ehkäisevällä toimeentulotuella tuetaan muun muassa tuen saajan omatoimista selviytymistä, aktivointia, turvataan asumista tai ehkäistään taloudellisen tilanteen äkillisestä heikkenemisestä aiheutuvia vaikeuksia. Lapin aluehallintoviraston näkemyksen mukaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksen toteuttaminen edellyttää kattavaa hakijan ja/tai perheen kokonaistilanteen arviointia, jota ei ole aina mahdollista tai tarkoituksenmukaista pyrkiä tekemään seitsemän päivän kuluessa.

Lapin aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan toimeentulotukilain 14 a §:n 2 momentissa tulisi säätää seuraavasti: ”Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös perustoimeentulotuesta on tehtävä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.” Sekä sosiaalihuoltolain 45 § 1momentti sekä toimeentulotukilain (esityksen) 14 §: 1 momentti turvaavat välttämättömän kiireellisen tuen tarpeen arvioinnin niin, ettei asiakkaan oikeus välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu

Hallikainen Marja-Lea
Lapin aluehallintovirasto

Eskelinen Marjut
Lapin aluehallintovirasto - Lapin aluehallintovirasto on koonnut
aluehallintovirastojen yhteisen lausunnon.